

Esoterní život a archandělé

Rudolf Steiner

Esoterní hodina, Mnichov, 5. prosince 1907

Vždycky je dobré, když si na začátku esoterní hodiny uvědomíme, co vlastně taková hodina znamená. To, co v takové hodině probíráme, se co do látky vlastně neliší od toho, co slyšíme v exoterní hodině. Také všechno, co se vysvětluje v exoterní hodině, je pod vlivem vznešených bytostí, které nazýváme Mistry moudrosti a souznění pocitů. Ale to, co prožíváme v esoterní hodině, je pod zcela přímým vlivem vznešených Mistrů a je sdělováno jen za jejich bezprostředního spolupůsobení a za plné odpovědnosti vůči nim. Proto nezáleží ani tak na tom, co v esoterní hodině slyšíme, co se látky týče, ale na tom, aby přitom naše duše něco prožily. Záleží na tom, jaký je vztah duše k tomu, co tu k ní plyne v podobě duchovních proudů.

Duševní nálada před esoterní hodinou a po ní musí být zcela rozdílná. A není vůbec podstatné, aby si duše to, co prožila v esoterní hodině, stále pamatovala, musí však mít pocit, že něco prožila, že si něco odnesla. Musí to být tak, jako když je elektrický stroj jednou nabitý elektřinou a jednou není. Tak jak člověk zná své jméno, tak musí v duši nést to, co přijal v esoterní hodině. Svě jméno přece člověk zná, kdykoli se ho na něj někdo zeptá, i když si ho pořád neopakuje. Tak i proud esoterního života musí vždy spočívat v duši. Esoterní život pak bude naši duši víc a víc prohlubovat a to je nutné pro nadcházející čas.

Veškerá naše kultura má původ v duchovním světě. Tam jsou vytvářeny plány, podle nichž se pak odehrává náš život na fyzické pláni. Tady dole vidíme jen to, jak se podle fyzických zákonů odvíjí jedna událost za druhou, velké duchovní příčiny nám však zprvu zůstávají skryté. Co teprve způsobuje fyzické události, jsou události odehrávající se na vyšších pláních našeho bytí. Uvědomme si to a uveďme si příklad.

Zvláště důležitá událost se na astrální pláni odehrála v roce 1879, a to v listopadu. Od tohoto okamžiku nabral esoterní život zcela jiný směr, velmi odlišný od předchozích dob. Esoterní proud, který od 14. století působil v lidstvu, byl vystřídán novým proudem. Esoterní život od 14. století až do listopadu roku 1879 probíhal úplně jinak než esoterní život v naší době. Tenkrát se veškerý okultní život odehrával v největší tichosti a skrytu před vnějším světem a ve vší odloučenosti až do roku 1879 vyžrával pod vedením vznešené duchovní bytosti, archanděla Gabriela.

Gabriel znamená zvěstování, ohlášení něčeho, co přijde. Proto má archanděl Gabriel v evangeliích roli zvěstovatele. Pod jeho vedením dozrával duchovní život ve vší tichosti, dobře střežený a skrytý, jako dítě v mateřském lůně. A v listopadu roku 1879 se pak na astrální pláni odehrálo něco podobného jako narození. To, co zvolna dozrávalo od 14. století, smělo být nyní svobodně vyneseno do světa, i když jen pro menšinu lidí.

Vláda Gabrielova byla totiž vystřídána vládou jiného archanděla, pod jehož vedením se nyní nacházíme, archanděla Michaela. Michael je zářící Slunce, které nechává paprsky esoterní moudrosti dopadat na malý hlouček lidí. Pod vládou Gabrielovou zůstávala tato moudrost v skrytu a ve vnějším životě se rozvíjel materialismus. Materialismus bychom však neměli považovat za něco zlého, neboť je součástí božského plánu stvoření a má v celku vesmíru svůj účel a své určení. Nyní však pod Michaelovým zářivým ve-

děním nadešla doba, kdy má jasně zasvítit esoterní Slunce. Neboť temné síly materialismu získávají převahu.

Zářivé panství Michaelovo bude opět vystřídáno temnou, strašlivou epochou, která začne kolem roku 2400. Již dnes nastoupil současně s Michaellem vládu jeden temný bůh, bůh Mamon.

Mamon není pro okultismus jen bohem peněz. Je mnohem spíše vůdcem všech nízkých, černých sil. A jeho vojska nenapadají jen lidské duše, ale i fyzická těla lidí, aby je rozežrala a zkazila. Dnes se nemluví tolik o bacilech proto, že by se o nich více vědělo, ale proto, že dnes skutečně nabyly zcela zvláštní podoby. A v budoucnu se děsivým způsobem rozmůžou. Až se přiblíží onen černý věk, bude hrůzyplné zuřit bratrský spor a bratrovražedná válka a ubohá lidská těla budou strašlivě hynout, napadená nemocemi a nákazami. Znamení hříchu bude pro každého viditelně vtisknuto lidským tělům. Tehdy bude mít vládu jiný archanděl, Orifiel. Orifiel musí přijít, aby lidi vyburcoval, aby je hroznými mukami vyburcoval k jejich pravému určení. A aby se to mohlo stát náležitým způsobem, musí být již dnes připravován malý hlouček lidí, aby pak za čtyři sta až šest set let, v černé epoše, mohl šířit esoterní život a vést lidstvo.

Kdo v sobě dnes pod Michaelovou vládou cítí popud účastnit se duchovního života, je povolán sloužit archandělovi Michaelovi a pod jeho vedením se učit, aby byl jednou zralý i k náležité službě strašlivému Orifielovi. Od těch, kteří se chtějí zasvětit vyššímu životu, se žádá obět. Člověk má přijímat duchovní život a usilovat o probuzení jen za toho předpokladu, chce-li za to sám sebe, svou vůli, všechno používat jen ve službě lidstvu.

Za čtyři sta až šest set let bude ta hrstka lidí, která je k tomu dnes připravována, sloužit bohu Orifielovi, aby bylo lidstvo zachráněno. Kdyby v oné epoše chtěli duchovní vedení převzít lidé, kteří nebyli připraveni, kdyby chtěli obstát ve všech bouřích a vzdorovat zástupům Mamonovým, nemohli by náležitým způsobem sloužit archandělu Orifielovi a lidstvo by nebylo vyzvednuto ze své bídy. Aby se tak ovšem stalo, musíme dnes s veškerou vážností pracovat, abychom pak mohli náležitě splnit své úkoly.

Když ale temné mocnosti zuří nejstrašněji, tehdy také září to nejjasnější světlo. Orifiel už jednou vykonával svou vládu. Bylo to v době, kdy se na Zemi zjevil Kristus. Tenkrát panovaly všude na Zemi zlé mocnosti zkázy a úpadku. A lidské pokolení mohlo být vyburcováno jen pomocí krutých prostředků. Orifiel bývá nazýván andělem hněvu, který pevnou rukou očišťuje lidstvo.

Biblický příběh o tom, že Kristus popadl důtky, aby vyčistil chrám od prodavačů, má hluboký smysl. Tenkrát, kdy bylo na Zemi nejtemněji, se zjevil Kristus jako zachránce lidstva. Sto devět roků po Kristově zjevení se Orifielova vláda skončila a Orifiela vystřídala Anael. Pak následoval Zachariel, potom Rafael. V období renesance vládl Samael, od 16. století až do listopadu 1879 Gabriel. Potom nastoupil vládu Michael a kolem roku 2400 převezme vedení opět Orifiel, strašlivý anděl hněvu. A jako kdysi zasvítí i potom duchovní světlo jasně a zářivě, i když v jiné podobě než tenkrát. Jeho přijmout, Jemu sloužit, k tomu jsme povoláni.

Necháte-li, drahé sestry a bratři, v sobě žít to, co vám v podobě duchovního života proudí do duše, aby to doznávalo ve vašich meditačních průpovědích, budete mít ten pravý plod. To, co přijímáte, nechejte působit a doznívat ve svých meditacích. Zatímco to budete dělat, budou do vás proudit duchovní mocnosti světa. Svět je stále prostoupen duchovními proudy, vycházejícími od velkých Mistrů moudrosti a souladu pocitů. Mistři lidstvem ustavičně rozlévají proudy lásky a moudrosti, avšak duše lidí nejsou vždy otevřené a ochotné je přijmout.

Meditační slova jsou však kouzelná slova, která otevírají brány duše, aby do ní mohl vstoupit božský život. Proto by člověk neměl o svých meditačních slovech spekulovat pouhým rozumem, ale měl by otevřít svou duši silám, které jsou vyšší než pouhé síly rozumu. Pokud o nich člověk spekuluje rozumem, vstupují v činnost jen ty síly, které v něm už jsou. Probuzeny však mají být vyšší síly. Člověk by ve svých meditačních slovech neměl chtít řešit hádanky, ale měl by si nechat hádanky řešit jimi. Ona jsou totiž mnohem moudřejší, než kdy může být rozum. Proto je má na sebe nechat

jen působit a přijímat, co z nich proudí do duše, nechat je v duši plně žít.

Meditační slova nejsou vyspekulovaná, ale zrozená ze zákonů duchovního světa. V každé samohlásce žije něco zcela zvláštního. Samohlásky mají určitou zvukovou hodnotu a ne každá ji má stejnou. A tak jako duše pociťuje působení tónů, měla by se oddávat též obrazům, které jí zprostředkují slova. Při meditaci by měl být člověk co možná nejvíce vzdálen abstraktnímu představování a měl by se snažit myslet co nejkonkrétněji.

Vezměme si třeba meditační průpověď, kterou skoro všichni znáte: „V čirých paprscích ...“

U prvního řádku:

V čirých paprscích světla

si můžeme představit matně zářivý měsíční svit, který představuje mírné světlo božství, proudící stvořením. Tato představa má žít v duši velmi zřetelně a vroucně při slovech:

*V čirých paprscích světla
září božství světa.*

Potom následují řádky:

*V čiré lásce ke všem bytostem
září božská podstata mé duše.*

Tady se snažíme mírný měsíční svit zcela proniknout svou láskou, vlít ho do sebe, aby to mírné světlo začalo zářit teplem naší vlastní lásky, a v záplavách paprsků cítíme vzplanutí božství ve vlastní duši. Při následujících slovech:

Spočívám v božství světa

se snažíme představit si, že jsme zcela obtékáni božským duchem. Můžeme se cítit jako v teplé lázni, zcela ponoření do božské substance, která nás celé obklopuje jako mírná, teplá lázeň.

*V božství světa
naleznu sám sebe -*

při těchto slovech můžeme myslet na vzdálený maják, který nám svítí v ústrety, a proniknout se pocitem, že v božství nalézáme své vlastní Já.

Ale nejen obrazy, které během meditace žijí v duši, nás táhnou k božství a otevírají brány duše. Také do samohlásek je vložena hluboká moudrost a vznešený božský život. Není lhostejné, jaké samohlásky se v duši rozezní. Vezměme si třeba samohlásku *i*. *I* vždycky vyjadřuje soustředování, spění ke středu, k centru. Něco úplně jiného znamená *a*. *A* je výrazem niterného uctívání božství. *I* směřuje ke středu vesmíru, a zůstává naopak vzdálené a v úctě se sklání před tím nejsvětějším.

Podívejme se z tohoto pohledu na naši průpověď:

*In den reinen Strahlen des Lichtes
(V čirých paprscích světla)*

V prvním *i* duše směřuje k božskému centru, v *a* v úctě couvá a ve druhém *i* spěje opět vstříc božství.

Ve druhém řádku máme ä*:

* Vyslovuje se jako otevřené e (ae); ö (viz dále) se vyslovuje jako temné e (oe). (Pozn. překl.)

Erglänzt die Gottheit der Welt
(září božství světa)

Ä představuje zeslabené *a*. Uctívá oddanost *a* se v *ä* proměňuje v ostýchavou úctu. V posvátné, ostýchavé úctě se člověk neodvažuje přiblížit se k Bohu. V následujícím *o* však duše pospíchá, aby božství s posvátnou láskou a vroucností zcela obsáhla. *O* vždy vyjadřuje láskyplné objetí. Následující řádek zní

In der reinen Liebe zu allen Wesen
(V čiré lásce ke všem bytostem)

I v něm opět vede duši bezprostředně do božského centra. Potom, v *a*

Erstahlt die Gottlichkeit meiner Seele
(září božská podstata mé duše)

se celá duše stává uctíváním. A tak jako se ostýchavá úcta *ä* ve druhém řádku proměnila ve vroucí objetí božství, zeslabuje se ve čtvrtém řádku úplně hřejivé zbožné uctívání *a* v ostýchavou touhu obejmout, která se sotva odvažuje dotknout se božství: *o*.

V pátém řádku:

leh ruhe in der Gottheit der Welt
(Spočívám v božství světa)

převládá *u*. *U* vždy vyjadřuje spočívání, uložení. Duše teď v blaženém spočinutí splynula s božstvím.

Ve dvou posledních řádcích se opakovaně vrací *i*:

leh werde mich selbst finden
In der Gottheit der Welt
(V božství světa
naleznu sám sebe).

V závěru je duše vedena stále hlouběji do božského středu světa.

To je jeden ze způsobů, jak můžeme chápat tuto průpověď, a malá část hluboké moudrosti, která v ní spočívá. Bylo by matoucí, kdybych vám chtěl sdělit, jaká hluboká tajemství jsou v ní ještě skrytá. Není v ní ani jedno písmeno, ani jedno znaménko, které by neobsahovalo hluboký, přehluboký smysl. Tak znělo božské tvořivé Slovo, když kdysi dávalo vzniknout vesmíru. Kdysi jste ho slyšeli znít, ale vaše duše si toho ještě nebyly vědomy. Tenkrát jste sestoupili z ducha, a do ducha se vrátíte s plným vědomím. Z ducha zrození, v pozemském těle žijící se silou ducha vrátíte k božskému duchu světa.

i - směřování k centru
a - uctívání
ä - ostýchavá úcta
o - objímání
o - ostýchavý dotyk
u - spočívání v Bohu